

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: L. D., zastoupeného Mgr. Marcelou Zavřelovou, advokátkou v Mladé Boleslavi, Kalefova 404, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 11. 2003, čj. OAM-1038/LE-04-PO6-2002, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2005, čj. 47 Az 1122/2003–61,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- I. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.**
- II. Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 19. 11. 2003, čj. OAM-1038/LE-04-P06-2002, žalovaný neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně rozhodl, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu.

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Praze. Krajský soud zamítl žalobu rozsudkem ze dne 17. 3. 2005, čj. 47 Az 1122/2003-61, neboť dospěl k závěru, že skutková zjištění, z nichž rozhodnutí žalovaného vycházelo, byla dostatečná a právní závěr žalovaného vyjádřený v rozhodnutí je v souladu se zákonem.

Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Uplatnil stížní důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tj. nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí, s tím, že odůvodnění rozsudku krajského soudu je velmi strohé, není správné a přesvědčivé; a dále stížní důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem, a to ve vztahu k neudělení azylu podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Namítl, že mu

žalovaný i krajský soud vytýkají, že nebylo prokázáno, že by mu byla odepřena ochrana ze strany státních orgánů jeho vlasti, neboť k ochraně svých práv nevyužil žádných právních prostředků zakotvených v právním řádu Gruzínské republiky. Uvedl, že z Gruzie musel vycestovat kvůli vyhrožování ze strany policistů, kteří po něm požadovali svědectví ohledně zabití jejich kolegy, a zároveň kvůli vyhrožování ze strany policisty, který dotyčného policistu zabil. Nemohl se obrátit na správní orgán své vlasti, neboť byl pronásledován policisty, tedy státním orgánem. Policisté ho bili a na policejní stanici mu vyhrožovali smrtí. Žalovaný ani krajský soud nevzali v úvahu kavkazskou mentalitu, kde je stížnost fakticky nepřipustná. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný popřel oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatele učiněné ve správním řízení a na vydané rozhodnutí. Navrhl odmítnutí kasační stížnosti pro neodstraněnou vadu podání, případně zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku; takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel namítl nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Tvrdil, že odůvodnění rozsudku krajského soudu je velmi strohé, není správné a přesvědčivé.

Při posouzení nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů vyšel Nejvyšší správní soud ze své konstantní judikatury (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75¹), z níž vyplývá, že nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, přičemž se musí jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody. Za takové vady lze považovat případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení

¹ publikováno pod č. 133/2004 Sb. NSS

nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, a nebo tam, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy byly v řízení provedeny.

Kasační stížností napadený rozsudek však v daném případě netrpí nedostatkem důvodů, když z jeho odůvodnění je zcela zřejmé, o jaké skutečnosti krajský soud své rozhodnutí opřel a z jakých právních úvah přitom vycházel. Z rozhodnutí krajského soudu jednoznačně vyplývá, proč se ztotožnil s názorem žalovaného; odůvodnění soudního rozhodnutí je logické, vnitřně konzistentní a dostatečně srozumitelné. Rozsudek krajského soudu není proto nepřezkoumatelný ani nezákonný.

Stěžovatel dále namítal nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] ve vztahu neudělení azylu stěžovateli podle § 12 zákona o azylu. Namítl, že mu žalovaný i krajský soud vytýkají, že neprokázal, že mu byla odepřena ochrana ze strany státních orgánů země původu. Uvedl, že vzhledem k tomu, že z Gruzie musel vycestovat z důvodu obavy z vyhrožování ze strany policistů (tedy státního orgánu), nemohl se k ochraně svých práv obrátit na správní orgán v zemi původu. Žalovaný ani krajský soud rovněž nevzaly v úvahu kavkazskou mentalitu, kde stížnost je fakticky nepřípustná.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení zjištěno, že je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle § 2 odst. 6 zákona o azylu se za pronásledování považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel podal dne 5. 9. 2002 opakovanou žádost o udělení azylu; první žádost o udělení azylu podal dne 14. 5. 2001, rozhodnutí o zastavení řízení o této žádosti nabylo právní moci dne 27. 2. 2002. V žádosti o udělení azylu (ze dne 5. 9. 2002) uvedl, že nikdy nebyl členem žádné politické strany ani jiné organizace; Gruzii opustil dne 2. 2. 2000 kvůli obavám o svůj život, když mu bylo vyhrožováno zabitím. Do Gruzie se nemůže vrátit, protože viděl vraždu člověka a vrazi ho pronásledují; v případě návratu do země původu má strach, že ho zabijí. Při pohovoru dne 5. 9. 2002 stěžovatel dodal, že v prosinci roku 1999 byl ve městě K. svědkem toho, jak jeden policista v opilosti zastřelil svého kolegu, poté stěžovateli vyhrožoval zabitím v případě, že ho udá. Následující den stěžovatele doma navštívili kamarádi zastřeleného policisty a nutili ho, aby udal vraha; odvezli ho na místní oddělení policie, kde ho opakovaně zbilil; po týdnu na policii se doma měsíc léčil. Policisté - kamarádi zavražděného - pak stěžovatele znovu navštívili doma a vyhrožovali mu. Stěžovatel se v Gruzii neobrátil s žádostí o pomoc na policii, ani si nikde na uvedený postup policistů nestěžoval, protože by to nemělo smysl. V České republice se stěžovatel rozhodl požádat o azyl poté, co ho v Rakousku zadržela policie a předala ho do České republiky, v zařízení pro zajištění cizinců se pak poprvé dozvěděl, že může požádat o azyl. O azyl žádá

opakovaně, protože jej na základě první žádosti o udělení azylu nedostal. Do Gruzie se nechce vrátit, neboť je přesvědčen, že tam bude zabit.

Nejvyšší správní soud již ve svém rozsudku ze dne 6. 11. 2003, čj. 6 Azs 12/2003-49², judikoval, že smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu; nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů vypočtených v § 12 zákona o azylu. Jinými slovy, azyl jako právní institut není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoliv surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo skupinu obyvatel; institut azylu je aplikovatelný pouze v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování, resp. pro odůvodněný strach z něj, ze zákonem uznaných důvodů.

V rozsudku ze dne 22. 12. 2005, čj. 6 Azs 479/2004-41³, pak Nejvyšší správní soud uvedl, že příkoří, jemuž se stěžovatel vycestováním z vlasti vyhýbá, tj. jednorázové potíže s policisty v jednom konkrétním případě, nelze z hlediska jeho intenzity ještě považovat za jev státní mocí přímo vyvolaný, tajně podporovaný, státními orgány vědomě trpěný či státní mocí záměrně nedostatečně potlačovaný ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu. Aby bylo možné shledat absenci státní ochrany před chováním příslušníků policie při výkonu služby, musel by stěžovatel vyčerpat všechny reálně dostupné prostředky ochrany, což se v daném případě nestalo. Tento závěr ohledně nesplnění podmínek pronásledování učinil Nejvyšší správní soud za respektování základních principů, na nichž je azylové zákonodárství obecně postaveno. Z článku 1 odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků přijaté v Ženevě dne 28. 7. 1951 a z Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967 lze dovodit, že důvodem udělení azylu v případě represe musí být skutečnost, že jde o represí ze strany státu, ať již přímou, kdy stát sám stěžovatele ze zákonem stanovených důvodů pronásledoval, tak i nepřímou, kdy stát stěžovatele před pronásledováním cíleně nechránil. V rozsudku ze dne 4. 12. 2003, čj. 4 Azs 25/2003-80⁴, Nejvyšší správní soud uvedl, že obava z policejního pronásledování pro obvinění z vraždy, o níž žadatel tvrdí, že ji nespáchal a že obvinění je vykonstruováno mafií ve spojení s policií, a obava z toho, jaké nebezpečí žadateli hrozí jak ze strany podsvětí, tak ze strany policie, bude-li na Ukrajinu vydán, nepředstavují důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu; z těchto tvrzení samotných bez dalšího neplyne ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V rozsudku ze dne 18. 12. 2003, čj. 4 Azs 38/2003-36⁵, Nejvyšší správní soud uvedl, že vyhrožování ze strany soukromých osob nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, jestliže ze zpráv, které byly podkladem pro rozhodnutí žalovaného, vyplývá, že politický systém v zemi původu stěžovatele dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti nebyly v řízení vyvráceny.

V posuzované věci Nejvyšší správní soud shledal, že jednání policistů vůči stěžovateli, jakkoliv bylo svou povahou nezákonné, nelze považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu, neboť nebylo prokázáno, že by šlo o represí ze strany státu, ať již přímou, kdy stát sám by stěžovatele pronásledoval, tak i nepřímou, kdy by stát stěžovatele před pronásledováním cíleně nechránil. Na tomto místě považuje Nejvyšší správní soud za nezbytné zdůraznit, že stěžovatel se ani nepokusil dovolat se ochrany svých práv u státních orgánů nebo jiných institucí v zemi původu a své problémy bezprostředně řešil

² <http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=5227>

³ <http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=7178>

⁴ <http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=4568>

⁵ <http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=4570>

vycestováním ze země. V posuzované věci nebylo rovněž prokázáno (stěžovatel to ostatně ani netvrdil), že by jednání policistů bylo vyvoláno důvody taxativně vymezenými v § 12 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud tak za použití shora citované judikatury shledal, že žalovaný správně dospěl k závěru o nesplnění důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Ani krajský soud proto nepochybil, pokud rozhodnutí žalovaného posoudil jako souladné se zákonem.

Stěžovatel namítal nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] rovněž ve vztahu neudělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud ze soudního spisu zjistil, že stěžovatel tuto nezákonnost neuplatnil v žalobě. Z pohledu přezkumu kasačním soudem se tak jedná o nový důvod, který stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí je přezkoumáváno, ač tak učinit mohl; takový důvod kasační stížnosti je nepřipustný (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud shledal všechny přípustné stížní námitky jako nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. srpna 2006

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu